

WPROWADZENIE DO NUMERU

*Barbara Liberska**

PRZYSZŁOŚĆ WZROSTU GOSPODARKI ŚWIATOWEJ – NOWE POLA WZROSTU

Światowy kryzys finansowy, recesja i osłabienie wzrostu gospodarczego krajów rozwiniętych budzi obawy o przyszłość globalnego wzrostu. Zasadne wydaje się zatem pytanie, skąd mogą pochodzić impulsy ożywienia światowej gospodarki oraz gdzie znajdują się obecnie największe pola wzrostu, które będą napędzały procesy wzrostu innych gospodarek i gospodarki światowej.

Globalny kryzys przyspieszył proces przesuwania się centrów wzrostu światowej gospodarki z krajów wysoko rozwiniętych do krajów rozwijających się. W czasie kryzysu motorem globalnego wzrostu stały się gospodarki wschodzące, które utrzymały stosunkowo wysokie tempo wzrostu i przyczyniły się do ożywienia gospodarczego w wielu krajach. Kraje rozwijające się wytwarzają obecnie ponad połowę światowego PKB¹ a ich udział w globalnym wzroście w ostatniej dekadzie wyniósł 70%.

Wraz z przesuwaniem się siły ekonomicznej w gospodarce światowej wyłoniły się nowe centra wzrostu wokół grupy największych gospodarek wschodzących, których wpływ na wzrost innych gospodarek znacznie wzrósł. Badania Banku Światowego wskazują, że w najbliższej dekadzie oddziaływanie tradycyjnie największych pól wzrostu znajdujących się wokół starej Triady (USA, Europa, Japonia) będzie malało, natomiast wpływ nowych pól wzrostu wokół gospodarek wschodzących będzie rósł. Chiny stały się największym polem wzrostu we współczesnej gospodarce światowej. Szerokie powiązania gospodarki chińskiej z większością krajów stymulują wzrost gospodarki światowej oraz wielu krajów rozwijających się w Azji, Afryce, Ameryce Łacińskiej.

Autorzy prac, które ukazują się w obecnym numerze „Studiów Ekonomicznych”, starają się wskazać na potencjał nowych pól wzrostu i możliwości ich oddziaływania na wzrost gospodarczy krajów w różnych regionach świata.

* Instytut Nauk Ekonomicznych PAN.

¹ PKB wg siły nabywczej.

W pierwszym artykule B. Liberska przedstawia proces przesuwania się pól wzrostu światowej gospodarki z krajów rozwiniętych do krajów rozwijających się. Autorka analizuje wielowymiarowy wskaźnik pól wzrostu opracowany przez Bank Światowy dla 15 gospodarek. We współczesnej gospodarce istnieje wiele pól wzrostu, ale zdecydowanie dominują trzy: Chiny, USA i strefa euro. Wśród nowych pól wzrostu znajdują się kraje rozwijające się, jak: Indie, Brazylia, Meksyk, Rosja, Singapur, Malezja, Turcja. W związku z tym, że Chiny stanowią największe pole wzrostu, w pracy został pokazany szerzej stopień i kierunki oddziaływania gospodarki chińskiej na wzrost gospodarczy krajów rozwijających się w różnych regionach, w tym Afryki. Autorka wskazuje, że Chiny stały się głównym motorem pogłębiania integracji gospodarczej między krajami rozwijającymi się, co dodatkowo napędza ich wzrost gospodarczy i zmniejsza wysoki stopień zależności od sytuacji w krajach wysoko rozwiniętych.

W następnym artykule B. Skulska analizuje procesy zachodzące w najbardziej dynamicznie rozwijającym się regionie świata, jakim jest Azja. Autorka wskazuje na duży potencjał rozwojowy krajów ASEAN; niektóre z nich, jak Indonezja czy Tajlandia, mogą się stać nowymi regionalnymi polami wzrostu gospodarczego.

W trzecim artykule S. Szukalski przedstawia rozwój gospodarczy krajów Afryki Subsaharyjskiej w ostatniej dekadzie i wskazuje na czynniki, które pozwoliły po latach stagnacji na „obudzenie się Afryki” i dynamiczny wzrost gospodarczy niektórych krajów. Wielu ekonomistów uważa, że Afryka Subsaharyjska może stać się nowym polem wzrostu światowej gospodarki.

W kolejnym artykule J. Gocłowska-Bolek zwraca uwagę, że Ameryka Łacińska inaczej niż w czasie poprzednich kryzysów nie podążyła w głębokiej recesji za krajami wysoko rozwiniętymi, co stanowi dowód na oddzielenie tendencji wzrostu między krajami wysoko rozwiniętymi i krajami rozwijającymi się (*decoupling*)². Niektóre kraje dzięki wysokim dochodom z eksportu surowców, głównie do Chin, mogły zrealizować ambitne programy poprawy konkurencyjności oraz reformy społeczne, które powinny w przyszłości zapewnić im stabilny wzrost.

Do artykułu J. Gocłowskiej-Bolek nawiązuje praca K. Sierocińskiej, poświęcona rozwojowi gospodarki Panamy w latach 2009–2012. Jest to studium przypadku kraju, który dzięki zróżnicowanej strukturze gospodarki i odpowiedniej polityce gospodarczej oparł się skutkom globalnego kryzysu i stworzył podstawy trwałego wzrostu w najbliższych latach.

P. Łasak analizuje dynamiczny rozwój przemysłu samochodowego w krajach BRIC. Kraje te stały się w czasie kryzysu największymi producentami samochodów osobowych, zaspokajając głównie rosnący popyt nowej klasy średniej w tych krajach. Nowy model rozwoju nastawiony na wzrost krajowej konsumpcji ma się stać motorem ich dalszego wzrostu gospodarczego.

W kolejnym artykule M. Trojak upatruje możliwości wzrostu gospodarczego w Unii Europejskiej i utrzymania konkurencyjności w skali globalnej – w poprawie wskaźników przedsiębiorczości. Zwraca uwagę, że szczególnie w krajach, które po 2004 roku przystąpiły do UE, nastąpiły pozytywne zmiany.

² Przebieg dyskusji na ten temat przedstawiono w artykule B. Liberskiej.